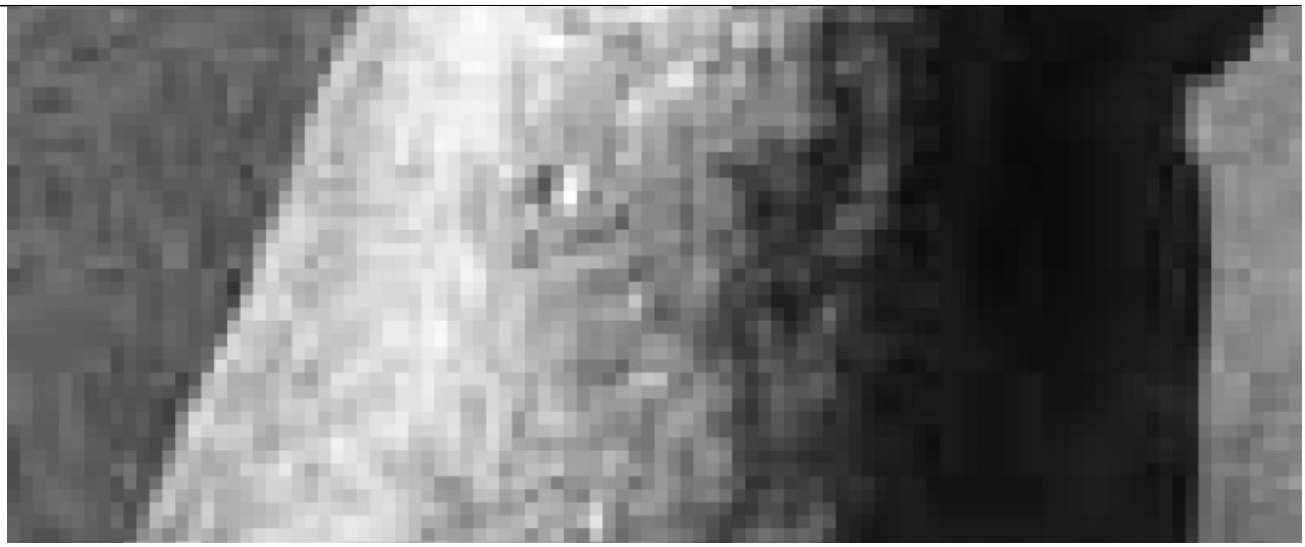

Kis teste hangtalan

2009 május 09. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Móser Zoltán fantasztikus cikksorozata a régmúlt id?k, az elfelejtett Magyarország kincseit mutatja meg nekünk ebben a párját ritkító sorozatban, mely a Magyar Nemzet hétvégi magazinjának volt elengedhetetlen tartozéka. Utazzon velünk, ismerjük meg együtt Magyarországot egy kicsit másképpen.

Móser Zoltán, mno.hu

A Dunántúli vármegyék cím? vastag könyv a negyvenes években jelent meg. Ez volt gyermekkorom egyik kedvenc könyve. Majdnem mindig annál a rajznál nyílt ki, amely alatt ez állt: K?kori élet a lengyeli ?stelepen. Kés? neolitikus m?vel?désünk (Kr. e. 4000–3800) egyik ága a tiszai, a másik a lengyeli kultúra volt. Azért néztem ámulva ezt a rajzot, mert Lengyel t?lünk néhány kilométerre feküdt, s ebb?l a könyvb?l tudtam meg, hogy itt, ahol élek, sok ezer évvel ezel?tt is volt élet.

Ez jutott eszembe a visegrádi Salamon-toronyban lév? kiállításon, amikor a lengyeli kultúrához tartozó, nem egészen 10 centiméteres kis bálványt fényképeztem. Gróh Dániel, a múzeum régésze találta meg a vízlépcs? építése során végzett leletment? ásatáskor a város határában, Lepencén. A lelet egyedülálló, ugyanis ebb?l a korszakból a „sarlós istenen” kívül nem ismerünk férfiábrázolást.

„Amikor még a Dunakanyarban és környékén csak id?legesen telepedett meg ember (körülbelül Kr. e. 4000-ig), els?sorban a táj természeti adottságai vonzották – írja Gróh Dániel. – Az akkori népesség házait nem alapozta, agyaggal letapasztott, vessz?fonatos házakat állított a nagyjából elplanírozott felszínre, és ezt a szárnyékszer? épületet fedte le. Ismerték a rezet, eszközöket és ékszereket készítettek a könnyen megmunkálható fémb?l. Csontkapáikkal földet m?veltek. Durva, bütykös dísz? agyagedényeket készítettek, ezeket furcsa, füles, kúpos fed?kkel fedték le. A nagyobb fazekakban, bödönökben gabonát tartottak. Halászhálóikat agyagnehezékkel látták el. A Duna árterének szélén, a mai Lepencén feltárt ház egyik sarkában gondosan elhelyezett szöv?széknehezékek feküdtek egy csomóban. Természetesen állatokat is tartottak, els?sorban juhot és kecskét. El?került egy agyagcsörg?, melynek hangjával táncukat kísérhették, esetleg a gonosz szellemek elijesztésére használták. Jelenleg a Kárpát-medence emlékanyagában is egyedülálló lelet egy férfit ábrázoló agyagszobrocska, úgynevezett idol. Az egyértelm?en a szexualitást hangsúlyozó alkotás értelmezése igen nehéz. Általában n?ket ábrázoló idolokat ismerünk: ezeket a termékenységvarázslás eszközeinek, istenn?inek gondoljuk. Lehet, hogy a gazdasági életben egyre növekszik a férfiak szerepe, ezért kerül el?térbe férfiábrázolás.”

A választ az nehezíti, hogy eddig még nem került el? olyan lelet, amely hozzásegítene a további kulturális összefüggések földerítéséhez. Másrészt pedig elég keveset tudunk e kor hitvilágáról és m?vészetér?l. „Az újk?kor embere sokkal fejlettebb körülmények közt élt, mint ?skori el?dei – írja ezzel kapcsolatban László Gyula. – Azok csak a természeten él?sködtek, s annak kiszolgáltatottjai voltak, míg ezek már termelnek, és nagyobb biztonságban élnek. Várható lenne, hogy m?vészetük is fejlettebb legyen, mint vadász el?deiké. Ezzel szemben ott eleven, csodás állatábrázolásokat látunk, emitt meg zegzugvonalakat, köröket, szögeket stb., csupa egyszer? mértani díszt, s az emberi testre éppen csak emlékeztet? bálványocskákat. Hogyan lehetséges ez? Kétségtelen, hogy az újk?kor m?vészete megjelenésében számunkra sokkalta kezdetlegesebb, mint a barlangi m?vészet, de mondanivalójában mélyebb, mert amaz a földhöz tapad, emez meg kozmikus jelképekkel a világmindenség megértése felé tapogatózik.”

Erre példa ez a rejtélyes kis agyagszobrocska is. De rejtély az a ház, és annak lakója is, akit ismerni szeretnénk. Vajon egyedül élt-e, s ha igen, mit tudott, mire volt képes? Kapunk-e valaha választ ett?l a nevenincs kis idoltól?

Ajánló